

А К Т
лісопатологічного обстеження лісових насаджень
Виробничого сільськогосподарського кооперативу «Здвиж»
на доцільність призначення в них заходів з поліпшення санітарного стану лісів

01 жовтня 2025 року

с. Шибене
Бучанський район
Київська область

На звернення Виробничого сільськогосподарського кооперативу «Здвиж» (далі - ВСК «Здвиж»), лист № 29 від 26.09.2025 року, згідно з пунктами 2 - 6 Санітарних правил в лісах України затверджених постановою КМУ від 27.07.1995 р. № 555, комісією в складі: начальника відділу державного спеціалізованого лісозахисного підприємства «Київлісозахист» (далі - ДСЛП «Київлісозахист») Валерія ЧАВЧЕНКА, провідного інженера-лісопатолога ДСЛП «Київлісозахист» Юрія ДВОРАКІВСЬКОГО, інженера-лісопатолога ДСЛП «Київлісозахист» Валерія ГУТНІКОВА, голови правління ВСК «Здвиж» Петра ХОЛОДЕНКА проведено лісопатологічне обстеження окремих лісових насаджень ВСК «Здвиж» на доцільність призначення в них заходів з поліпшення санітарного стану лісів, а саме вибіркової санітарної рубки (далі ВСР) на 2026 рік.

Результати обстеження

Таксаційна характеристика лісових насаджень, що обстежувались, наведена нижче згідно таксаційного опису земельних ділянок лісового фонду за станом на 01.01.2020 року.

Квартал 1 виділ 7 площа виділу 1,5 га, склад 10ВЛЧ, вік 45 років, повнота 0,65, бонітет 2, середня висота 18 м, середній діаметр 18 см, запас на 1 га 165 куб. м, ТУМ – С4ВЛЧ, категорія захисності – інші захисні ліси. Спостерігається всихання дерев вільхи чорної на ділянці (1) в основній частині виділу на площі 1,2 га, з інтенсивністю 20 м3/гектар. Причина пошкодження: трутовик справжній, трутовик променистий, стовбурово-окоренкові гnilі, пошкодження внаслідок стихійного лиха – вітровал, бурелом.

Квартал 1 виділ 12 площа виділу 5,6 га, склад 10ВЛЧ, вік 65 років, повнота 0,60, бонітет 1, середня висота 26 м, середній діаметр 32 см, запас на 1 га 290 куб. м, ТУМ – С4ВЛЧ, категорія захисності – рекреаційно-оздоровчі ліси, поза межами зелених зон. Спостерігається всихання дерев вільхи чорної на всій площі виділу 5,6 га, з інтенсивністю 10 м3/гектар. Причина пошкодження: внаслідок стихійного лиха – вітровал, бурелом, трутовик справжній, стовбурово-окоренкові гnilі, бактеріальна водянка.

Квартал 1 виділ 13 площа виділу 3,2 га, склад 10ВЛЧ, вік 65 років, повнота 0,55, бонітет 1, середня висота 26 м, середній діаметр 32 см, запас на 1 га 280 куб. м, ТУМ – С4ВЛЧ, категорія захисності – рекреаційно-оздоровчі ліси, поза межами зелених зон. Спостерігається всихання дерев вільхи чорної на всій площі виділу 3,2 га, з інтенсивністю 25 м3/гектар. Причина пошкодження: внаслідок стихійного лиха – вітровал, бурелом, трутовик справжній, стовбурово-окоренкові гnilі, бактеріальна водянка.

Квартал 1 виділ 20 площа виділу 4,6 га, склад 6БПЗВЛЧ1ОС, вік 50 років, повнота 0,70, бонітет 1, середня висота 21 м, середній діаметр 24 см, запас на 1 га 210 куб. м, ТУМ – ВЗДС, категорія захисності – рекреаційно-оздоровчі ліси, поза межами зелених зон. Спостерігається всихання дерев берези повислої, вільхи чорної на ділянці (1) в західній частині на площі 2,7 га, з інтенсивністю 10 м3/гектар. Причина пошкодження: трутовик справжній, березова губка, стовбурово-окоренкові гnilі.

Всього обстежена площа по даному підприємству складає **12,7** гектарів.

Обстежені насадження характеризуються зниженим рівнем загальної стійкості, лісопатологічний стан їх погіршився, відбувається всихання різної інтенсивності. Причинами погіршення лісопатологічного стану є ураження та прогресування хвороб лісу і пошкодження внаслідок стихійного лиха – вітровал, бурелом.

В обстежених листяних насадженнях, оскільки відбулося і продовжується всихання дерев, де головна порода вільха чорна і береза повисла, та у березовому насадженні за участю вільхи чорної в складі, виявлено ураження трутовиком справжнім, трутовиком променистим, бактеріальною водянкою з утворенням гнилизни різних ступенів розвитку. На уражених деревах присутні плодові тіла різних розмірів, які розташовані по стовбуру на висоті від окоренкової частини до висоти 6 метрів. Переважаюча кількість дерев відносяться до дерев IV (відмираючі) категорії стану (крона дуже ажурна, листя дуже дрібне, втрачає колір, всихає більше ніж 2/3 крони, наявні плодові тіла дереворуйнівних грибів або дупла на стовбурах). Виявлено наявність стремпів, зламів стовбура внаслідок розвитку білої ядрово-заболонної стовбурової гнилі, викликаної трутовиками. На стовбурах помітні льотні отвори, що належать ксифідри та листяному свердлику.

Більша частина дерев берези повислої, що переважає в складі змішаного насадження у кварталі 1 виділ 20 підвиділ 1 площею 2,7 га, вже досягли стиглого віку і мають динамічну тенденцію до зниження загальної стійкості. Характерне утворення суховерхості, що досить швидко поширюється на всю крону. Негативний вплив вікових змін у берези суттєво підсилюється ураженням бактеріальною водянкою, та крім того, розвитком білої «мармурової» ядрово-заболонної гнилі корозійного типу стовбурово-окоренкових гнилей, які викликані справжнім трутовиком та практично одночасним заселенням комплексом вторинних шкідників (березовий заболонник, великий березовий рогахвіст, тощо). У вражених дерев крона дуже ажурна, листя змінює колір, всохло або всихає більше ніж 2/3 крони, наявні плодові тіла трутовика та дупла на стовбурах. Частина дерев стала неліквідом та створює захаращення.

В даних насадженнях має місце нахил стовбурів більше ніж 30 градусів від вертикальної осі, дерев, які зависли на поруч ростучі дерева внаслідок шквальних поривів вітру в попередні роки, та дерев природного відпаду. Спостерігається накопичення старого сухостою різних термінів давності. Утворенню відмираючих та сухостійних дерев також сприяли стихійні лиха в минулі роки, коливання рівня ґрунтових вод, екстремальні короткотривалі метеорологічні умови руйнівного характеру). Як наслідок, всі ці процеси і призвели до ослаблення захисних функцій деревостанів, зростання ураження хворобами лісу.

В частині обстежених насадженнях відбулося пошкодження вітровалом, буреломом внаслідок дії несприятливих погодніх умов (штормових поривів вітру), що відбувалися в минулі роки, наявні пошкодження як поодинокого так і групового характеру. В наявності велика кількість дерев вивалених з корінням, із зламаним стовбуром, підірваною кореневою системою, нахилом стовбура понад 30 градусів від вертикальної осі, а також з дугоподібно зігнутими стовбурами. Пошкоджені дерева переважно відносяться до категорії стану IV (відмираючі) та VI (старий сухостій). На виконання діючих Санітарних правил в лісах України, зокрема пунктів 14, 16 та 17 в обстежених лісонасадженнях необхідне термінове проведення заходів з поліпшення санітарного стану лісів з одночасною ліквідацією захаращеності та профілактикою щодо виникнення та поширення нових осередків хвороб лісу.

Крім того, у кварталі 1 виділ 7 та виділ 13 помітні в окореннях сліди пошкодження вогнем низовими пожежами в минулі роки.

ВИСНОВОК

За результатами виконаного обстеження, з метою поліпшення санітарно стану насаджень ВСК «Здвиж», покращення лісопатологічної ситуації та попередження поширення комплексу хвороб лісу, комісія визначила ділянки лісу на загальній площі **12,7 га**, що потребують вибіркової санітарної рубки (ВСР) на 2026 рік.

Проведення ВСР не призведе до зменшення повноти нижче встановленого показника визначеного в пункті 27 Санітарних правил в лісах України.

Після проведення даного обстеження, спеціалістами ДСЛП «Київлісозахист» було виконано відведення дерев у рубку в період з 30 вересня по 1 жовтня 2025 року включно.

РЕКОМЕНДАЦІЇ

ВСР провести в 2026 році згідно пунктів 2-6,9,12,14,17,23,26 Санітарних правил в лісах України з використанням найефективніших методів і технологій запобігання негативному впливу на стан навколишнього природного середовища.

З метою оздоровлення та запобігання зараженню або пошкодженню суміжних насаджень, рубки провести в максимально стислі терміни з одночасним знищенням порубкових залишків. Оптимальний термін проведення ВСР – I квартал 2026 року.

Лісокористувачу вести постійний лісопатологічний моніторинг за санітарним станом насаджень, своєчасно виявляти осередки прояву і поширення шкідників та хвороб лісу.

Даним обстеженням нових осередків первинних шкідників та хвороб лісу не виявлено.

Осередків карантинних шкідників та хвороб дерев не виявлено. Рослин і тварин, занесених до Червоної книги України, при обстеженні також не виявлено.

Акт складено в трьох примірниках:

1. ВСК «Здвиж»;
2. Центральному міжрегіональному управлінню ЛМГ;
3. ДСЛП «Київлісозахист».

Підписи членів комісії:

Начальник відділу
ДСЛП «Київлісозахист»

Валерій ЧАВЧЕНКО

Провідний інженер-лісопатолог
ДСЛП «Київлісозахист»

Юрій ДВОРАКІВСЬКИЙ

Інженер-лісопатолог
ДСЛП «Київлісозахист»

Валерій ГУТНІКОВ

Голова правління ВСК «Здвиж»

Петро ХОЛОДЕНКО